

א' ב' על הפרשה פרשת בשלח

כמה לקטו בני ישראל
ביום השישי בציווי הקל?

היכן הפכו המים מתוקים
וקבלו ישראל מצוות וחוקים?

אנא!!! אמור פרק תהילים
עבור הר"ר
אהרן בן ברוניה ברוריה
שליט"א
לרפ"ש בתושח"י

מה פרעה על ישראל אמר
כששבו וסגר עליהם המדבר?

מי רמה בים
עם רוכבו הרם?

מי הלך במדבר לפניהם
להראות הדרך ולהאיר להם?

דרך איזו ארץ אלוקים לא נחם
כי לא רצה דרכם להוליכם?

מה היה טעמו המיוחד
של המן שירד לכל אחד?

איזו רוח עזה נשבה
והפכה את הים לחרבה?

מה לא שלט במן
שנשאר לשבת מזומן?

מה שרו האנשים והנשים
כשראו על הים את הניסים?

מה לקחה בידה מרים
כשאמרה שירה על הים?

על מה משה רבינו ישב
כשאהרן וחור תמכו בידיו?

מה קבלו בערב לאכול
לאחר שהתלוננו בקול?

לאן עלו יחדיו חור, משה ואהרן
כשהושע נלחם בעמלק להסיר חרון?

מה היה מראהו של המן
שעל פני המדבר היה מזומן?

מדוע כשהעם רכוש אוסף
לוקח משה את עצמות יוסף?

כיצד הושפעו ישראל מהיד הגדולה
ומהניסים והנפלאות שה' גילה?

את מי ציוה ה' למחות
להילחם ולהשמיד לדורות?

כמו מה עמדו למולם
המים מימינם ומשמאלם?

במה היה המן מכוסה
ולזכרו - כסוי לחלות נעשה?

מה נבקע לשניים
לעיני פרעה ומצרים?

מה שבו ועשו המים
על רכב פרעה ומצרים?

שבת שירה'

ב' בנביא דברי הימים מובא על המזמורים שדוד המלך תיקן שיאמרו לפני הארון בזמן הקרבת תמיד של בין הערביים, שאלו המזמורים ששרו הפרות בזמן שהם נשאו את הארון, כשהפלישתים שחררו מהשבי את הארון, וכמו שכתוב "ותשרנה הפרות", ואלו המזמורים שאנחנו זוכים לומר מידי יום "הודו לה' קראו בשמו", והמזמור "שירו לה' כל הארץ".

וראיתי שמביאים בשם הזוהר ח"ב קצו': בשעה שהשמש נוסע בגלגליו פותח קול נעים ואומר שירה, ומהו השירה שאומר הוא: הודו לה' קראו בשמו וכו', אמר ר' אלעזר אם לא היו בני העולם אטומי הלב וסתומי עינים, לא היו יכולים לעמוד מקול הנעימות של גלגל השמש כשנוסע ומשבח לפני הקב"ה.

ואגב ענין השירה צריך להבין שמה באמת הענין של השירה, שהרי המשנה ברורה מביא בשם הזוהר ז"ל "שכל האומר שירת הים בשמחה מוחלין לו על כל עוונותיו" וצריך לבאר מה המיוחד בשירת הים שכל האומר בשמחה מוחלים על כל עוונותיו, כמו יום כיפור ??? ועוד שהגמ' אומרת רצה הקב"ה לעשות חזקיה משיח, וכיון שלא אמר שירה לפניו הוא לא זכה לזה, והשאלה שנשאלת מה הענין המיוחד בשירה שגם זוכים למחילת עוונות, וגם שחזקיה הפסיד ע"ז שהוא לא נעשה משיח ???

ושמעתי מהרב משה בויאר שליט"א שהביאור הוא: שיש הבדל בין אמירת הלל לאמירת שירה, אמירת הלל זה על נס שנעשה, זאת אומרת שהיו מצבים קשים נסיונות ויסורים וכשהקב"ה הוציא וגאל מודים לו על הניסים שנעשו, אבל עדיין כל הקשיים שהיו, נשארים כפצע מדמם בלב וזיכרון קשה, - 'שירה' הכוונה שמודים גם על הקשיים שהיה, והדוגמא לכך מה שרואים אצל לאה אמנו שה' ראה ששנאה לאה ויפתח את רחמה, שבלי זה היא הייתה נשארה עקרה, דהיינו הקושי הוא שהביא את הישועה, וכן רואים אותו דבר אצל דוד המלך שהוא מודה "אודך ה' כי עניתני, - כי אנפת ב"י דהיינו שהוא הודה על עצם העינוי והקושי, שעצם העינוי והקשיים שדוד המלך חווה בילדותו ונערותו הם אלו שהביאו אותו למצב שהוא זכה להיות מלך, וא"כ ההודאה היא לא רק על עצם נס ההצלה שהיה, אלא גם על "הקושי הנורא" שהיה לו שזה זיכה אותו לזכות הגדולה, זאת אומרת שכשאתם מגיע להכרה "שכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד", "והרעות לא תצא מעימי" שהקב"ה לא מביא רע על האדם והכל לטובה, א"כ כשהוא חווה

קשיים **הוא מודה עליהם**, כי הוא מבין בדעתו הרחבה שהצרות **הם** הישועות שלו, ועל זה הוא אומר שירה על הצרות שהוא חווה, - **זה היה בשירת הים** שכשעם ישראל עברו בים והם ראו איך שכל מצרים מת על שפת הים, הם ראו בחוש בעיניהם איך שכל המצרים כל אחד על כל מה שהוא עשה ליהודי כך הוא קיבל בדיוק מידה כנגד מידה, ראו איך שכל צרותיהם בכל שנות השיעבוד, שום צרה לא נעלמה מעיני הקב"ה, ועל הכל הוא שילם למצרים בדקדוק נורא, א"כ הם הבינו שהכל הכל, כל מה שהם עברו במצרים **היו לתכלית ולטובה**, אז הם שרו לקב"ה שירה גם על הצרות שהם עברו במצרים, שהם הבינו שכל צרותיהם היו לטובה, **והצרות הם היו סיבת הישועה**, - א"כ כל יהודי שאומר שירת הים בשמחה, כי הוא מרגיש כמו שיהודים הרגישו על שפת הים, **שגם הוא מרגיש** שכל מה שהקב"ה עושה עמו זה לטובה, והוא מודה לקב"ה על עצם הצרות, א"כ כביכול הקב"ה אומר לו אתה לא מתרעם עלי על מה שאני עושה לך כי אתה מבין שהכל לטובה, גם אני לא יתרעם עליך על מה שאתה עשית לי כביכול עם עוונותיך ואני ימחול לך על כל העבירות.

ואפשר לומר עוד, שכמו שאומרים בהגדה של פסח: "ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים **עדיין** **אנו ובנינו** ובני בנינו **משועבדים היינו לפרעה במצרים**", א"כ כמו שבליל פסח אנו מודים לקב"ה על זה שהוציא אותנו ממצרים, שאחרת אנו עצמנו היינו משועבדים עד היום במצרים, **הוא הדין** גם כשאנו מודים כל יום באז ישיר על קריעת ים סוף, כדאי לדמיין שאנו מוקפים בגלים ענקיים משני הצדדים, ואנו שרים לקב"ה על נס ההצלה שניצלנו ממצרים, **וההרגשה צריכה להיות כאילו אנו בעצמנו עברנו את הים**, לאחר שאנו מרגישים כאילו יצאנו ממצרים, ועל כן אנו מודים לו על זה בשירה ובשמחה, ולזכות למחילת עוונות, **אמנם** מי שאינו אומר את זה בשירה ובשמחה הוא מראה בעצמו כאילו הוא לא מרגיש ממש **שבאמת הוא ניצל ממצרים...**

(פנינים נפלאים מבית כבשונו של הגר"ב נבנצאל שליט"א מלוקט מגליונו הישיבישע'ר חומש)

עבודת השירה – היא הכח המניע של הבריאה

ג] **"אֲזַי יִשִּׁיר מִשֵּׁה"** (טו, א) כתוב (סנהדרין צד ע"א) שחזקיהו לא אמר שירה, ולכן אפילו שהקב"ה רצה לעשותו משיח לא נעשה משיח, מהו הכוח הגדול של שירה שהיה חסר לחזקיהו? **והביאור הוא:** חזקיהו בעת חוליו, השמש חזרה אחורה כמה מעלות לכבודו (ישעיה לח, ח) ובגמ' סנהדרין (צו ע"א), **והנה נס דומה** אך שונה היה אצל יהושע, שכשהיה בגבעון, אמר לשמש **"דום"**! "דום" הוא לשון שתיקה וכיצד זה מתקשר לכך שיהושע אמר לשמש שתפסיק תנועתה? אלא שהשמש נעה מכח שירה, "יום ליום יביע אומר" כשרצה יהושע לעצור את השמש, גזר עליה "דום" שתידום משירתה וממילא תפסק מהילוכה, ובזמן חוליו של חזקיהו ניתנה לשמש הזמן לשוב ולהשלים את אותם שעות של שירה שנחסרו לה בזמן יהושע, עצירת השמש מהילוכה על ידי "דום", והשלמת הילוך השמש בזמן חזקיהו, מלמדים ש"שירה" היא ה'חיות' והמניע של הבריאה, נמצא שחזקיהו לפי מדרגתו היה צריך ללמוד מזה את כוחה של השירה, **שהשירה היא יסוד הבריאה**, והעובדה שלא למד מיעטה בערכו שלא היה ראוי להיות משיח. **רבתי, מה הוא עבודתו בעולם?** שירו שירו לו ... זמרו זמרו לו ... שירו שירו לו, אי, אי, זמרו זמרו לו, שיחו שיחו, אוי, **בכל נפלאותיו...**

החיים בדור המדבר השרישו אמונה לדורות

ד] **"הֲנִי מִמְּטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וְיָצָא הָעֵם וְלָקְטוּ דָּבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ לִמְעַן לִמְעַן אֲנִסְנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרָתִי אִם לֹא"** (טז, ד) 'מן' היה הלחם דרכו למדו 'אמונה'... **ביאר המגיד רבי יעקב גלינסקי זצוק"ל:** שאלו אחד שנולד בדור המדבר **"מאיפה יש לך מים"**? וכמובן השיב **"מן הסלע"**; "ומאיפה יש לחם?", "לחם? יורד מהשמים", **טוב, נחמד**, עוברים ארבעים שנה נכנסים לארץ ישראל, מאיפה יש לחם? חורשים את הטרשים והסלעים זורעים ויוצא לחם, **נו**, ומאיפה יש לחם מים, מים? למטר השמים תשתה מים... **וואו! מעשה ניסים!** **ממש היפך הטבע...** במדבר היינו רגילים שלחם יורד מן השמים ומים מגיעים מן הסלע, **ו... פתאום** מתברר שאפשר גם להוציא לחם מן הארץ ומים ממטר השמים... חביבי, אומר הסבא בן דור המדבר, לנכדו שנולד זה עתה לאחר שנות כיבוש וחילוק ארץ ישראל, אתה לא מבין? זה לא הסלע ולא השמים, לא האדמה ולא המטר, **הכל מתנת בורא כל עולמים...**

ה] **"וַיִּקְרְעוּ הַמִּים: וַיָּבֵאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיָּבֵשָׁה וְהַמִּים לָקֹחַ חֹמֶה מִימִינֵם וּמִשְׂמָאלֵם"** (יד, כב)

הנה עם ישראל חזו עיניהם בנפלאות האותות והמופתיים שעשה ה' במצרים בעשרת המכות ועוד, והגיעו להכרה גבוהה מאד **"בֵּין עוֹד מַלְבְּדוֹ"** כאשר עבר ה' בליל הפסח לנגוף את מצרים והרג דווקא את הבכור דווקא בבתי המצרים ולא בבתי ישראל.

אמנם עדיין יש להבין איזו תוספת הכרה מיוחדת היה בנס קריעת ים סוף???

התשובה תובן במשל: מעשה בפרץ אחד שראה ילד שפיסל פיסול מיוחד בכישרון רב, והיה בן למשפחה עניה מאד, החליט הפרץ להשקיע בילד זה ולפתח את כשרון הפיסול שלו, פנה הפרץ להורי הילד וקיבל את הסכמתם להצמיד לילד על חשבונם את מורי הפיסול המוכשרים ביותר עד שהפך להיות אחד הפסלים הגדולים ביותר שבאותה התקופה, והיה היום והתקיימה תערוכת פיסולים גדולה מאד בעיר הבירה, הפרץ שביקש להתפאר בפרי השקעתו בפסל המוכשר, ביקש ממנו להכין פיסול של סוס, ושהפיסול יהיה ברמה כה גבוהה עד כדי שהסוס ייראה אמיתי ממש בצבע הטבעי ובגודל הטבעי, הגיע היום המיוחל של התערוכה, כל הפיסולים ניצבו על מקומם, והפיסול של הסוס אף הוא ניצב על מקומו, ולאכזבתם הרבה של הפרץ והפסל אף אחד לא ניגש אל הפיסול שלהם, שהסוס לא עורר ענין רב בקרב הבאים ליריד, והן לא הבינו למה, זו הרי יצירת מופת, ובדברים הרבה יותר פשוטים, אנשים גילו עניין??? התחילו לגשת לאנשים לשאול אותם **מה דעתם על הפיסול של הסוס?** והם בראותם את הפיסול הגיבו ואמרו: **מה? זה פיסול? אה... חשבנו שזה אמיתי!!! הרי זה נראה סוס אמיתי!!!** מי מתלהב מסוס אמיתי... **מה עשו הפרץ והפסל?** לקחו את הפיסול של הסוס **...חילקו אותו לשניים!!** לאחר החילוק הניחו את 2 חלקי הפיסול זה לצד זה אבל במרחק קטן, באופן שמרחוק הסוס נראה כסוס רגיל מושלם, ושבפסקת מתקריבים רואים את החילוק, ולפתע כל המבקרים שהגיעו לתערוכה ללא יוצא מן הכלל **כולם עמדו נפעמים מהיצירה הנפלאה** של פיסול הסוס עד שנמנו וגמרו כולם שזו היצירה המפוארת ביותר בכל התערוכה...

והנמשל: שבמצרים הגיעו עם ישראל להכרה שהקב"ה הוא כל יכול, ושיש השגחה בעולם ואין עוד מלבדו... אמנם הקב"ה **ברא עולם ומלואו** הרים וגבעות ימים ונהרות... הים זורם עם גליו השוצפים, ולכאוי הכל כרגיל, ובני האדם רגילים לחשוב **שהכל טבעי ורגיל**... עולם כמנהגו נוהג, פעם אחת **"חתך"** הקב"ה את הים לשתיים!!!! ואז כל העולם ראה זאת... **ועמד משתאה!!!** ואז מתוך זה כל בני האדם מגלים את **האמן הגדול ביותר ביקום**, שכולם רואים **שגם הנהגת הטבע היא נס גלוי** שהקב"ה מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, ופתחו כולם ואמרו **"מי כמכה באלים ה'...נורא תהלות עושה פלא..."** "אין צייר כאלוקינו!!!" **ויש מנהיג לעולם!!!** שעשה עושה ויעשה לכל המעשים.

ו] **"זֶה קְלִי וְאֹנְהוּ"** (טו, ב)

במדרש שיר השירים רבה פרשה ב' על הפסוק בשיר השירים "יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך" מבואר: **ר' אלעזר פתח קרייה** בישראל בשעה שעמדו על הים, יונתי בחגוי הסלע, שהיו חבויים בסתרו של ים, הראיני את מראיך, הה"ד (שמות י"ד) "התיצבו וראו את ישועת ה'", "השמיעיני את קולך" זו השירה, שנא' **"אז ישיר משה"**, "כי קולך ערב" זה השיר, "ומראך נאווה" שהיו ישראל מראין באצבע ואומרים **"זה קלי ואֹנְהוּ"!!!**

איני... נתאר לעצמנו, א' יידישע מאמע, אמא יהודיה, נאלצה מאימת המצרים ללדת בשדה, ועם כל הכאב והצער שבדבר היא נאלצת לנטוש את עולליה הרכים... שהלא "חיך קודמין", אין לה מושג מה עולה בגורלם, כל בוקר אחרי "מודה אני" היא קוראת את כל ספר התהילים בדמעות שליש ומתחננת להקב"ה שיציל את ילדיה, ובינתיים הקב"ה שולח מלאכים שיחביאו את הילדים האלו, יתנו לכל אחד מהם 2 אבנים – חלב ודבש, ויגדלו אותם... עד שיום אחד... דפיקות בדלת... ומי ממתין בפתח? **שש ישיבע בוח"רים**, היא תמהה למה זה באו בדיוק היום... הרי לא פורים היום ולא אוספים לת"ת... ואחרי רגע של שתיקה, פותח הגבוה שבהם ובזעקת אהבה הוא קורא: **א-מ-א"!!!! את לא מכירה אותנו!!!! אנחנו הילדים שלך!!!!** לא ניתר לתאר את ההתרגשות והדמעות והשמחה שהיו שם באותו רגע, אוצרות עצומים של רגשות עגווע ודאגה שהיו אצורים במשך שנים התפרצו להם באחת... אין יותר מידי זמן להתמהמה ולחשוב, גזירת השעבוד נושפת בעורף וצריך לצאת לעבוד... אבל – שואלת האמא – מי רחץ אתכם? מי האכיל אותכם? מי דאג לכם? אני רוצה להגיד לו תודה, הם לא מצליחים לתאר אותו... ממשיכה האמא תנסו להגיד לי בערך... איזה סימן זיהוה... **עפע"ס משהו...** לא מצליחים, אבל כשהגיעו לים סוף, ונקרע הים, אצו רצו כל אותם ילדים שכבר מזמן הפכו לסבים אל אמותיהם הקשישות - **אמא!!! הנה הוא זה שדאג לנו... "זה אלי" – זה הוא!!!** "שהיו ישראל מראין באצבע ואומרים **"זה אלי ואֹנְהוּ"...**